

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

11. De Impedim. impotentiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

mentum, nam sensus est: si aliquam duxero, promitto me ducturum te, de qua re dixi supra p. 1. cap. 1.

Quo ad hoc impedimentum utriusque coniugis similis ratio est, quia disposito de vno correlativo, censetur etiam dispositum de altero si æqualis cōparationis sint & disparitatis nulla ratio appareat.

Si infidelis ope mulieris Christianæ maritum eius occiderit, ac ad fidem conuertatur, non potest mulierem illam in vxorem ducere. Nam mulier ob Ecclesiasticam constitutionem, impedita est eum tali viro contrahere. Ergo per accidens & consequenter ipse etiam vir cum muliere contrahere prohibetur.

Irrita sunt sponsalia, quæ, viuentē adhuc coniuge cum alia persona contrahuntur: Repugnant enim bonis moribus, quippe quibus occasio capi potest coniugis vitæ insidiandi, quæ simili ratione prohibitum est, ne beneficium Ecclesiasticum alicui permitti possit, antequam yacet.

CAP. XI

De impedimento impotentia.

Impotentia perpetua (non sterilitas) ad copulam perfectam naturali iure matrimonium subsequens dirimit: Ratio, quia contractus matrimonii essentialiter includit obligationem dandi inter se corpus ad copulam carnalem, *impossibilium autem nulla est obligatio*. Dixi perpetua impotentiam.

tia videlicet, quæ neque arte medica, neque con-
fuetis exorcismis Ecclesiæ tolli potest, etsi possit
tollī cum periculo vitæ, impossibilis censetur cu-
ratio, similiter si per incantationem, quia quod
iure non possumus, id absolute non posse cense-
mur. Imò etsi per miraculum tolli possit, nihilo-
minus moraliter rem æstimando, impossibilis est
curatio: Sanatio per exorcismos etsi supernatura-
lis sit, non censetur tamen miraculosa.

NB. Etsi mulier per periculosam incisionem
possit curari, irritum tamen est matrimonium.

2 Si mulier, quæ cum perpetua impotentia con-
traxit, postea per miraculum sanetur, nihilominus
irritum matrimonium censei debet, neque con-
ualefcit, nisi vir novo edito consensu accipere illam
decernat.

3 Eunuchi & Spadones, qui utroque teste carent
ad matrimonium contrahendum inhabiles sunt,
quia vero semine destituti sunt. Verum si quis
post matrimonium contractum eunuchus fa-
ctus sit, copulam imperfectam, ac missionem non
veri seminis exercere non prohibetur, quia licet
tales matrimonium contrahere nequeant, con-
tracto tamen uti eis licet, quatenus id fieri po-
test.

Dixi autem in assertione per matrimonium
subsequens; Nam quod semel ratum fuit, licet
nunquam consummatum matrimonium, nulla
superueniente impotentia dirimitur.

In dubio, utrum impotentia antecesserit ma-
trimonium, præsumendum est, quod antecesserit,
si copula nunquam haberi potuit, & nullis in-
diciis

dicis ostendi queat ; quo tempore contracta sit
impotentia.

Si impotentia post nuptias superuenit , matri- 4
monium non dirimit , quare oscula , tactus ad o-
stendendum affectum conjugalem conceduntur,
modo absit periculum pollutionis, quin etiam ad
copulam conari ipsis licet, quamdiu spes proba-
bilis superest ipsam aliquando perficiendi, licet
præter intentionem pollutio contingat ; Sin verò
desperatum sit , abstinere tenentur ob pollutio-
nem euitandam.

In dubio vtrum impotentia perpetua sit ad ex- 5
periendum triennij spacium canonico iure con-
ceditur, Elapso triennio, & nulla secuta emenda-
tione, autoritate Ecclesiæ ad vitandum scanda-
lum separandi sunt & potens ad alias nuptias
transire potest, vel vterque, si vtrumque erga alias
personas potentem esse ostendi vel præsumi
possit.

Quod si verò in tali separatione, & noui matri-
monij permissione , error commissus postea de-
prehendatur, quia coniuges ad inuicem potentes
erant, ideoque matrimonium validum exitebat,
tum posterius putatitium dissolui debet, & prius
redintegrari. Præterquam quod coniunx inno-
cens fornicarii coniugis, qui cum absolutè inno-
cens iudicatus esset, alteri se non sine scelere co-
pulauit, cohabitationem & congressum iure re-
spuere possit.

Constitutus in mortis periculo matrimonium 6
contrahere potest, si potentia generandi vi morbi
secundum se destructa non sit. Ratio, quia vt po-

Nnnn 3 nimus

nimus infirmus morti propinquus habet potestatem actus conjugalis exercendi, licet per accidens impeditam, quominus ob morbi vehementiam in actum deduci possit. Et morti vicinus potest iure matrimonium spirituale per professionem religionis, Ergò & carnale. Deinde praxis Ecclesiae id ostendit secundum quam morituros interdum adducimus, ut concubinas, quibus diu adhaeserunt, in uxores accipiant.

NB. Propositum, actus conjugalis exercendi ad matrimonium non requiritur, ut patet in matrimonio beatissimae virginis Mariae.

7 Si potentia generandi vi morbi, aut senio simpliciter destructa sit, censetur impotentia perpetua matrimonium dirimens.

C A P. XII.

De impedimento aetatis.

Masculus ante annum expletum decimum quartum: puella ante duodecimum canonico iure inhabiles sunt ad matrimonium, nisi ob urgentissimam causam dispensatio fiat: Ratio, quod Ecclesia pro incoueniente habeat, ut matrimonium contrahatur ab ijs, qui nondum pubertatem & potentiam generandi assecuti sunt, pubertas autem ea plerumque aetate quam diximus utriusque sexui contingit; Ergò ea aetate, & non ante concedere matrimonium possunt, seclusa tamen lege Ecclesiastica spectato iure naturae impubes, si rationis usum assecuti sunt, matrimonium validè